

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ІНДУСТРІЇ ДОЗВІЛЛЯ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Наталія Яремака

Сучасні зміни суспільства (відродження та розвиток національних культурних традицій, їх інтеграція в світову культуру, трансляція здобутків національної культури в майбутнє української нації) створюють вимоги та критерії вітчизняного ринку праці, які визначають для

майбутнього менеджера індустрії дозвілля провідною здатність до відчуття соціокультурних змін та трансформацій, що формуються і розвиваються на основі усвідомлення загальних засад різноманітних явищ культури, які неперервно формують сучасне суспільство. З переходом на ринкову економіку, суспільство формує до фахівців різнопланові вимоги щодо розвитку особистості, яка в подальшому володітиме засобами ефективної адаптації в соціумі та повноцінно матиме змогу активно реалізовувати природні задатки. Загальна інтенсифікація життєвих процесів актуалізує потребу розвитку в особистості високого рівня загальної, естетичної, комунікативної, інформаційної культури, вміння реалізувати рекреаційну та катарсичну функції мистецтва, інтегрувати різноманітні, часто протилежні за змістом знання. Це визначає потребу сучасного суспільства у якісній культурологічній освіті, яка реалізується через професійну підготовку фахівців спеціальності «Культурологія» у вітчизняних вишах, і яка є ще доволі молодим освітнім напрямом, тому важливим для нашого дослідження є досвід підготовки фахівців культурології як майбутніх менеджерів індустрії дозвілля в вищих навчальних закладах Великої Британії.

У Великій Британії Комітетом з реорганізації освіти та досліджень у сфері освіти, яким була розроблена програма підготовки спеціалістів для дозвіллевой сфери (1961 р.), відкрито центри дозвілля і саме у цей період набула розвитку професійна підготовка менеджерів індустрії дозвілля, які здатні керувати у цій сфері й навчати людей з користю проводити свій вільний час [2]. Даним Комітетом були розроблені рекомендації щодо включення в систему навчання дітей і дорослих інформації про можливі шляхи проведення дозвілля, які б сприяли формуванню вмінь і навичок, необхідних для «соціально насиченого життя» [1, с. 36–37]. Тому менеджерів індустрії дозвілля почали залучати до роботи у місцевих органах влади, державних і недержавних організаціях, громадах, міських центрах та інших організаціях дозвілля, у навчальних закладах, студентських спілках університетів. Зауважимо, що на сьогодні

Великій Британії існує понад 5000 дозвіллевих центрів, з яких 1500 належать місцевим органам влади, де працює понад 11500 менеджерів індустрії дозвілля [4].

Як соціально-економічне явище, дозвілля є сферою розвитку менеджменту і ринкових відносин Великої Британії, а як соціокультурне явище – простором для формування та розвитку особистості, яке вимагає розробки спеціальних програм підготовки спеціалістів дозвілля, тому нині зростає потреба у розробці навчальних програм з підготовки фахівців у сфері дозвілля різної тривалості – від однорічних курсів до післядипломної освіти, що зумовило процес формування індустрії дозвілля у Британії.

Нині провідними установами у галузі професійної підготовки менеджерів індустрії дозвілля є: Британський інститут управління (British Institute of Management), Інститут дозвілля та естетичного менеджменту (Institute of Leisure and Amenity Management) й Інститут менеджменту спорту і рекреації (Institute of Sport and Recreation Management). За освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» підготовку менеджера індустрії дозвілля здійснює більш ніж сто університетів (факультетів менеджменту дозвілля, спорту і туризму), коледжів і бізнес-шкіл при університетах. Зазначимо, що у Великій Британії немає уніфікованої спеціальності «Культурологія», яка забезпечує підготовку даних фахівців, тому у вишах готують спеціалістів з таких спеціальностей: менеджмент дозвілля (BA (Hons) Leisure Management), менеджмент індустрії розваг (BA (Hons) Entertainment Industries Management), менеджмент заходів (BA (Hons) Event and Venue Management), менеджмент спорту (BA (Hons) Sport Management), менеджмент туризму (BA (Hons) Tourism Management) [4].

Процес професійної підготовки фахівців менеджменту індустрії дозвілля триває, зазвичай до трьох років, які розподіляються таким чином: протягом перших двох років студенти оволодівають теоретичними знаннями, а на третьому році проходять шестимісячну практичну підготовку (стажування) і виконують дипломну роботу або розробляють проект, який повинні захистити на конференції випускників.

Як свідчить аналіз нормативних документів (навчальних планів) факультетів менеджменту дозвілля університетів Суффолка і Волверхемптона, всі предмети поділяються на: основні («Навички працевлаштування: професійний розвиток», «Ліцензування», «Управління подіями та організація проведення», «Соціальний, економічний і філософський контекст дозвілля», «Соціальна обов'язок організаторів дозвілля», «Дослідницькі методи у сфері дозвілля і туризму» та ін.), рекомендовані («Розвиток індустрії розваг», «Індустрія дозвілля: маркетингові перспективи», «Управління персоналом», «Організація заходів і місце проведення», «Управління дослідженням та інформацією» та ін.) та за вибором («Зв'язок з громадськістю», «Спортивний туризм», «Пригодницький туризм», «Культурні дослідження», «Менеджмент культурної спадщини», «Менеджмент заходів» та ін.) [5; 6].

Розглядаючи аспекти навчання майбутніх менеджерів індустрії дозвілля у Британії, відзначимо, що контроль знань та успішності студентів здійснюється

різними формами: письмовий та усний іспити, портфоліо, презентація, групова презентація, есе, дослідницький проект, повідомлення, моделювання процесу управління, кейс-метод тощо, які є притаманними й вітчизняній освітній системі.

У процесі професійної підготовки менеджерів дозвілля у ВНЗ Великої Британії використовують різні методи навчання – як традиційні лекції і семінари, так і методи інтерактивного навчання: інтерактивна лекція, кейс-метод, проект, тренінг, метод рольової участі і ділової гри тощо, які сприяють формуванню фахівця, який може мобільно реагувати на всі зміни в суспільстві і приймати адекватні рішення, адже це є однією з його професійних вимог. Зазначимо, що у Великій Британії студенти також мають змогу працювати під час навчання, залучатися до проектів, консультувань, а також інших видів діяльності, що стосуються індустрії дозвілля, брати участь у регіональних і закордонних подорожах та міжнародних програмах навчання, вивчати мови, бути активними учасниками студентських ініціатив університету, працювати над проектами підприємств, включаючи проекти власної справи у сфері дозвілля, отримувати додаткову кваліфікацію в індустрії дозвілля тощо [4, с. 154].

Окрім професійної університетської освіти у Великобританії функціонує розгалужена мережа спеціальних курсів для підготовки фахівців до роботи у дитячих та молодіжних організаціях, у громадських центрах та дозвіллевих закладах. Ці курси тривають від 3 до 6 місяців для підвищення кваліфікації осіб, які мають вищу освіту, працюють у Службі молоді, але хотіли б поглибити свої знання, а от курси тривалістю від 1 до 3 років дають право на отримання сертифіката чи диплома професійного працівника сфери дозвілля. Зауважимо, що навчальні програми для цих курсів розробляються університетами Великобританії, і складаються із таких розділів як психолого-педагогічні, медичні, соціальні основи розвитку молоді; закономірності і тенденції розвитку сучасного суспільства; основи молодіжного керівництва. Дисципліни першого розділу дають знання з вікової психології та педагогіки; з теорії та методик молодіжного руху; з історії Служби молоді країни. Другий розділ зорієнтований на вивчення історії розвитку громадських об'єднань, законодавчої та правової бази, що регулює їх діяльність, соціальні та економічні умови життя молоді, вплив соціальних інститутів на молодь, ознайомлення з молодіжною політикою країни, а третій розділ передбачає практичне застосування здобутих знань, умінь та навичок під безпосереднім спостереженням викладача університету, де базами практик стають у різноманітні дозвіллеві установи, громадські центри, дитячі та молодіжні об'єднання [3, с. 358–360].

Проаналізувавши досвід підготовки менеджерів індустрії дозвілля у Великій Британії, зазначимо, що освітня система країни має культуротворчу модель, метою якої є не лише споживання і трансляція знань, а й генерація здатності людини до відновлення знання у різних формах дозвіллевої практики. Ураховуючи позитивний досвід підготовки майбутніх менеджерів індустрії

дозвілля Великої Британії, можемо впевнено констатувати, що цей досвід дозволить удосконалити професійну програму фахівця індустрії дозвілля в Україні, допоможе сформулювати вимоги, що висуваються суспільством на сучасному етапі, визначити об'єктивні можливості та умови покращення професійної підготовки фахівців сфери дозвілля.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кірсанов В. Шляхи вдосконалення підготовки фахівців для сфери дозвілля // Вища освіта України.– 2006. – № 1. – С. 37–42.
2. Князева Е. Н. Основания синергетики. Режимы с обострением, самоорганизация, темпомиры / Князева Е. Н., Курдюмов С.П. – СПб. : Алетейя, 2002. – 414 с.
3. Петрова І.В. Дозвілля в зарубіжних країнах. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2005. – 408 с.
4. Сидор І. Професійна підготовка менеджерів дозвілля в університетах Великої Британії / І. Сидор // Наукові записки. Серія: 154 Педагогіка. – 2009. – № 1. – С. 152–56
5. Course Guide University of Wolverhampton [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <<https://smsweb.wlv.ac.uk/si/previouscg/07guides/SSPAL/UndergraduateDegreesinLeisureandLifestyleIndustriesManagement.doc>> – Загол. з екрана. – Мова англ.
6. University Campus Suffolk Programme Specification [Електронний ресурс]. Режим доступу: <<http://www.ucs.ac.uk/study/courses/undergraduateCourses/SuffolkBusinessSchool/ProgrammeSpecs/Prog-Spec-BA-Event-Management.doc>> – Загол. з екрана. – Мова англ.